

Список використаної літератури

1. Волошин Р. Методологія дослідження конкурентоспроможності зерна / Р. Волошин // Галицький економічний вісник. – 2009. - №1 (22). – С. 174 – 180.
2. Дорофей Т.Ю. Формування конкурентоспроможності та якості ринку зерна в регіоні / Т.Ю. Дорофей // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №2. – С. 183 – 186.
3. Калетнік Г.М., Пепа Т.В., Ціхановська В.М. Територіальна організація зерно продуктового комплексу регіону та напрямки його удосконалення. Монографія. – Вінниця: Вінницька газета, 2010. – 180 с.
4. Франченко Л.О. Якість як передумова конкурентоспроможності зернової продукції / Л. О. Франченко // Розвиток аграрного виробництва в умовах світової фінансово-економічної кризи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (у заочній формі) – Київ , 2009. – С. 138–143.

УДК 368.1:63

**МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТРАХОВОГО
ВІДШКОДУВАННЯ В ГАЛУЗІ АПК НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РИНКОВИХ
ВІДНОСИН**

*О. В. Марценюк-Розарьонова, асистент,
А. О. Ірклій, студ.*

Вінницький національний аграрний університет

Maintenance of concept "insurance" is specified at the terms of development of modern market economy, essence of which consists in possibility of creation of additional own defence and clients. Investigational efficiency of insurance activity in APK, optimum antikrizovi strategies of its development are offered. The features of insurance reimbursement of losses and losses are certain as a result of damage of resources in APK. Suggestions and recommendations are resulted in relation to the improvement of development of insurance relations.

Уточнено содержание понятия "страхование" при условиях развития современной рыночной экономики, суть которого заключается в возможности создания дополнительной собственной защиты и клиентов. Исследовано эффективность страховой деятельности в АПК, предложены оптимальные антикризисные стратегии ее развития. Определены особенности страхового возмещения убытков и потерь в результате повреждения ресурсов в АПК. Приведены предложения и рекомендации относительно усовершенствования развития страховых отношений.

Вступ. Страхування виконує важливу роль в усьому світі як в країнах з високим, так і з дуже низьким рівнем економічного розвитку. Загалом, можна сказати, що чим вищим є економічний розвиток країни, тим більшу роль грає страхування як засіб економічної безпеки. Тобто страхування відіграє важливу економічну і соціальну роль як для окремих осіб, так і для суспільства, адже дає можливість застрахувати себе від негативних фінансових наслідків, а також заощаджувати гроші зручним способом [1].

Постановка задачі. Метою даної статті є дослідження основних проблем розвитку страхування в Україні, а також розробка обґрунтованих пропозицій і практичних рекомендацій щодо розвитку відносин страхового відшкодування збитків і втрат в АПК.

Актуальність роботи полягає у тому, що на сьогодні роль страхової діяльності в Україні загалом недооцінюється. Найбільш проблемним питанням у розвитку економіки є розробка комплексу заходів щодо створення повноцінного страхового ринку як обов'язкового атрибуту ринкової економіки.

Роль і місце вітчизняного страхування залишаються дуже незначними та не відповідають тим завданням, які стоять перед Україною в сучасних умовах розвитку ринкової економіки. Перед страховими компаніями виникає дуже багато проблем, які потребують якнайшвидшого вирішення.

На сьогоднішній день страхування є актуальною проблемою. За останні декілька років ряд вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів розглянули проблему страхування. Тому я розглянув і дослідив коротко зміст праць, які присвячені страхуванню в Україні, а також напрямки та удосконалення страхування в умовах ринкових відносин. Питання пов'язані зі страховою діяльністю, висвітлюються у наукових працях М.М. Александрової, В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, О.Д. Вовчак, Л.М. Горбач, Я.А. Гнядека, А.Н.Залєтова, С.С. Осядця, В.Й. Плиси, В.В. Шахова та інших.

Результати. Сам термін “страхування” в ринкових умовах на нашу думку полягає у наступному: страхування – всеосяжний і всепроникаючий інструмент (вид діяльності) по забезпеченню збереження чи відтворення товарів і послуг з метою відновлення майнового стану окремих осіб і стабільності економіки шляхом концентрації в спеціально створених фондах коштів – джерел інвестиційних ресурсів, – який має можливість створення додаткового захисту не тільки для клієнтів, але і для себе за допомогою системи перестраховування[2].

У зв'язку з важливістю та необхідністю відшкодування збитків, завданих матеріальним ресурсам АПК, Законом України “Про страхування” передбачено обов'язкове страхування врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності; страхування тварин на випадок загибелі, знищення, вимушеного забою, від хвороб, стихійних лих і нещасних випадків згідно з переліком тварин, встановленими Кабінетом Міністрів України.

В аграрній сфері кількість укладених договорів особистого страхування набагато менша ніж у містах, що пов'язано з відсутністю необхідних коштів для укладання договору страхування, недостатньою поінформованістю сільського населення, недовірою до надійності страхового захисту та іншими обставинами. На нашу думку, страховику доцільно більш детально аналізувати можливості запобігання ризиків в АПК, активніше працювати над укладанням договорів особистого, майнового страхування, попередження фінансових ризиків з метою розширення страхової діяльності в АПК [3].

Розмір валових страхових виплат за 2009 рік становив 6 737,2 млн. грн., у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – 6 674,5 млн. грн. (або 99,1%), зі страхування життя – 62,7 млн. грн. або 0,9%).

Останні чотири-п'ять років відчувається зростання активності на ринку страхування. За цей час кількість страхових компаній в Україні зросла на 17% — з 328 до 383. Порівняно з незначним поповненням компаній, що пропонують страхові послуги, їх статутні фонди зросли у 3,4 рази, власний капітал — майже у 4, сформовані страхові резерви — у 5 разів. До того ж частка внеску страхових компаній до ВВП збільшилася на 3 відсоткових пункти [4].

На противагу поживавленню у страховій справі вцілому, страхування сільськогосподарських ризиків потребує перегляду пріоритетів та тенденцій розвитку. На сьогодні лише 20% господарств користуються послугами зі страхування, що в сукупному складає лише 1,5% усього ринку страхових послуг. Проте, за минулий рік застрахована площа посівів сільгоспкультур збільшилася всього до 3,4% (в 2008 р. -2%). При цьому кількість компаній, що працюють на цьому ринку, виросло з 28 до 37 - один страховик у середньому застрахував 33 господарства загальною площею 18 тис. га. (1 га - 42,73 грн.) [4].

З урахуванням загальноприйнятого визначення фінансової стійкості у якості критерію ефективності організаційних рішень на рівні страхової компанії розглянуто величину її вільних активів. Прийняття такого критерію, мабуть, відповідає меті діяльності страхової компанії — наданню надійних, фінансово забезпечених страхових послуг і, отже, критерій є представницьким. Додатковими його перевагами є економічний зміст і можливість кількісного виміру, наприклад, у грошових одиницях, що дозволяє застосовувати для оптимізації математичні моделі. Немаловажною обставиною є універсальність і, отже, одиничність цього критерію, що впливає з вимог до надійності страхових операцій і необхідність одночасного використання, що виключає застосування інших критеріїв, що не зводяться до нього.

Новий критерій не суперечить меті страхування, оскільки прибуткова компанія вже, як правило, має фінансову стійкість і, головне, фінансовими можливостями для її збільшення. Новий критерій тісно зв'язаний із прийнятими раніше — величиною вільних активів і має всі його переваги. Стосовно до розв'язуваної задачі нам необхідно керувати системою — страхову компанію — перевести з області початкових станів її параметрів в область кінцевих станів за обмежене число кроків (управлінських рішень) таким чином, щоб у результаті досягти максимально можливого значення цільової функції. Для застосування цього підходу до розв'язуваної задачі ми пропонуємо обрати такі найбільш привабливі види активів, що прийняті у покриття страхових резервів: державні цінні папери; цінні папери, що випускаються органами державної влади і органами місцевого самоврядування; банківські вклади (депозити); інші цінні папери; права власності на частку участі в статутному капіталі; нерухомість; злитки золота і срібла; іноземна валюта на рахунках у банку; готівка.

Оптимальними, на нашу думку будуть такі напрямки, що забезпечують максимальний інвестиційний дохід: мінімально необхідні засоби залишати на поточному рахунку (до трьох-п'яти відсотків), а інші вкладати в іноземну валюту, банківські вклади і дорогоцінні метали. Варто враховувати, що дані рекомендації визначаються поточними значеннями прибутковості, умовами оподаткування і, головне, ліквідності. На загальнодержавному рівні слід виділити напрями підвищення ефективності страхової діяльності. Аналіз нормативної бази, що регулює страхову діяльність, показує, що чинне законодавство не цілком відповідає сучасному стану страхового ринку і не сприяє його стабілізації і розвитку. Головними проблемами нормативної бази, що перешкоджають розвитку страхування, залишаються оподаткування страхових компаній і страхувальників, віднесення страхувальниками витрат по страхуванню на собівартість продукції (робіт, послуг) і розміщення страхових резервів.

Висновки. У даний час в Україні необхідне посилення фінансового контролю за ефективністю страхової діяльності. Процес контролю містить три основних етапи: вироблення критеріїв контролю, тобто таких значень керованих перемінних (показників результативності), сукупне досягнення яких відповідає досягненню мети; зіставлення з ними реальних результатів і проведення необхідних коригувальних дій. Основна мета контролю складається в досягненні такого положення, при якому процес управління дійсно змушує компанію функціонувати відповідно до плану.

Необхідний перехід від загальноприйнятих процедур контролю до постійного спостереження за фінансовими показниками, чи користуючись сучасною термінологією – до фінансового моніторингу, заснованому на застосуванні спеціальних інформаційних систем для здійснення спостережень і контролю з необхідною частотою. При цьому моніторинг являє собою лише частину системи контролю, що забезпечує збір, попередню обробку і представлення контрольної інформації. Для того щоб фінансовий контроль міг виконати свою задачу — сприяти досягненню цілей діяльності, він повинний мати визначені властивості: носити стратегічний характер, тобто відбивати основну мету компанії і підтримувати її. Атрибутом ефективного контролю повинна бути своєчасність, причому ця своєчасність полягає не тільки і не стільки у високій швидкості чи частоті контролю, а у відповідності періодичності контролю часовим інтервалам значимих змін контрольованого явища.

Список використаної літератури

- 1.Базилевич В.Д. Страховий ринок України. – К.:Знання,1998. – 374 с.
- 2.Бортнік С.Єдиний соціальний внесок/Соціальне страхування.-2007.-№4.
- 3.Дьячкова Ю.М. Страхування. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
4. <http://www.forinsurer.com.ua>